

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 Oslo

Høgskolen i Finnmark
Postadresse: 9509 ALTA
Besøksadresse: Follums vei 31
Sentralbord: 78 45 05 00
Telefaks: 78 43 44 38
E-post: postmottak@hifm.no
www.hifm.no

Org.nr.: 974 652 331
Bankkto.: 7694 05 00830
Swift: DNBANOKK

Kontor/avd.: HDIR
Saksbehandler: Pål Markusson
Telefon direkte: 78 45 02 15

Deres ref.:
28.1.2008

Vår ref.:
2008/100

Dato:
25.4.2008

Innstillingen fra Stjernø-utvalget NOU 2008: 3 Sett under ett - høring

Vedlagt oversendes høringsuttalelse til innstilling fra Stjernø-utvalget – ”Sett under ett”.

Høringsuttalelsen ble vedtatt av styret for Høgskolen i Finnmark i møte 16. april 2008 i S 11/08.

Med vennlig hilsen

Pål Markusson
høgskoledirektør

Vedlegg

HØRINGSUTTALELSE TIL INNSTILLING FRA STJERNØ-UTVALGET - ”SETT UNDER ETT”

Innledningsvis vil Høgskolen i Finnmark uttale at Stjernø-utvalget har levert et viktig innspill til debatt om sentrale forhold som angår universitets- og høyskolesektoren. Høgskolen kjenner seg igjen i mange av de problemstillinger som trekkes opp, og har med interesse merket seg de forslag som er drøftet om hvordan en bør forholde seg innen de ulike områdene.

HiF har valgt å strukturere sine merknader etter den kapittelinnndeling som utvalget har gjort.

Kap 3-5

HiF mener disse to kapitlene gir en god analyse/sammenfatning av de viktigste rammefaktorer/utviklingstrekk sektoren står overfor. HiF opplever daglig et mangfold av krav og forventninger til sin virksomhet, som gjør det krevende og utfordrende å utvikle og drive virksomheten. Særlig vil vi understreke at regionen har store forventninger til vår deltakelse i samfunnsutviklingen, både gjennom å utdanne kandidater som er relevant og kompetent i forhold til arbeidslivet, drive generell kunnskapsutvikling innenfor et bredt felt, og å delta som partner i ulike utviklingsprosesser. Samtidig har vi selv ambisjoner om å hevde oss og være interessant i en nasjonal og internasjonal kunnskapssammenheng. For å makte dette har vi lagt mye energi og ressurser ned i å delta i ulike nettverk og arenaer, regional, nasjonalt og internasjonalt. Vår regionale forankring har vært et viktig perspektivutgangspunkt. Vi har ønsket å gjøre dette perspektivet relevant på alle disse tre nivåene, samtidig som vi har ønsket å gjøre kunnskapsutvikling med en nasjonal og internasjonal referanseramme relevant på regionalt nivå. For Finnmark, som i noen henseender er en region som står med ryggen mot veggen og kjemper mot sterke nedgangstendenser (demografiske og i enkelte næringer), men i andre henseender (for eksempel olje-gass-ressurser, bergverk, turisme) står overfor store utviklingsmuligheter, vurderes det som kritisk viktig å ha tilgjengelighet til den kunnskapsutviklingsressursen som en UH-institusjon representerer.

Hvordan vi skal makte å fylle denne rollen er vår store utfordring. HiF ser at med de utviklingstrekk som Stjernø-utvalget skisserer, så vil dette bli krevende. Vi registrerer at utvalget sterkt betoner konsentrasjon og å skape større miljø som viktige i virkemidler for å fremme samarbeid mellom fagmiljøer og slik kunne hevde seg i en global konkurranse om kunnskapsressurser. HiF er skeptisk til den modellen som foreslås av utvalget, flercampusmodellen, fordi dette lett vil kunne flytte konkurransen fra et inter-institusjonelt nivå, til et intra-institusjonelt nivå, med like store dysfunksjoner. HiF mener at en mer fruktbar modell vil være det som utvalget kaller en nettverksmodell, der den regionale forankring sikres, samtidig som de ulike fagmiljøene kan dra nytte av koplinger mot tilsvarende fagmiljø ved andre institusjoner, i stabile og robuste nettverk. HiF erkjenner at en slik modell ikke oppstår av seg selv. Det kan derfor være fruktbart å etablere virkemidler som stimulerer til å inngå i mer forpliktende nettverksrelasjoner. Dette kan for eksempel legges inn som vilkår for finansiering i samband med forskerutdanning og i samband med strategiske utdanningsbevilgninger (jf. kap 10). Samarbeidet mellom institusjonene i Nord-Norge om forskerutdanning og internasjonalisering er eksempel på slike fruktbare nettverksrelasjoner.

Kap 7

Utvalget foreslår innført enhetlig ledelse på institusjonsnivå som obligatorisk styringsmodell, med valgt eller ansatt rektor som medlem av styret, og ekstern styreleder

Dette spørsmålet ble inngående drøftet i forbindelse med Ryssdal-utvalgets innstilling. I gjeldende lov er det rom for å velge en løsning med enhetlig ledelse, med rektor som leder som den samlede virksomheten, eventuelt en annen løsning med valgt rektor som leder av styret og tilsatt administrerende direktør som leder av den administrative virksomheten ved institusjonen. HiF mener at dette er spørsmål som institusjonene selv bør få avgjøre, og ønsker ikke at en ledelsesmodell skal gjøres obligatorisk.

Kap 8

Utvalget foreslår å endre "kvalifikasjonskravet" for å få universitetsstatus. HiF er enig i at dagens krav om rett til å tildele 4 doktorgrader kan føre til en uheldig spredning av ressurser og oppmerksomhetsdreining bort fra grunnutdanningsnivået. Utvalget foreslår at 1 doktorgrad skal være tilstrekkelig for å vise at institusjonen gir forskerutdanning, og dermed være berettiget til tittelen universiteter. HiF mener at dette vil gjøre det mer realistisk for de institusjoner som ønsker å ha denne statusen å oppnå den, uten de uheldige sideeffektene som er beskrevet.

Kap 9

Utvalget kommer med flere forslag for å styrke forskerutdanningen gjennom formaliserte og forpliktende opplæringsopplegg. HiF mener at disse forslagene har svært mye for seg og vil støtte dem. I den sammenheng vil HiF vise til de positive erfaringene som er gjort i samarbeidet mellom de nordnorske institusjonene. Samtidig er det også viktig at de økonomiske forutsetningene som utvalget legger til grunn blir fulgt opp.

Kap 10

Finansieringssystemet utgjør et av de sentrale styringsvirkemidlene for sektoren, og slik det fungerer i dag har det både sterke og svake sider i forhold til tidligere system. HiF vil støtte forslaget om å utvide systemet med en strategisk undervisningsbevilgning som gir mer rom for en nasjonal politisk styring av tilbud og kapasitet, i stedet for dagens system hvor disse spørsmålene i stor grad er avpolitisert gjennom et mekanistisk kriteriesystem. Dette bør kombineres med forslaget om å utvikle et system med avtaler mellom institusjonene og Kunnskapsdepartementet i tråd med utvalgets forslag. Dette vil også kunne redusere konkurransevriddingen til fordel for de store institusjonene som følger av de stordriftsfordelene som ligger i systemet med en forholdsvis høy resultatbasert undervisningskomponent. HiF stiller spørsmål om hvor hensiktsmessig det er å dekomponere basiskomponenten, men mener at den opprinnelige hensikten med denne komponenten som et stabiliseringsselement i systemet, bør fastholdes.

Kap 11 og 12

I tråd med den generelle tilbøyeligheten i utvalget til å se på store miljøer som en forutsetning for å sikre kvaliteten i sektoren, ser man tilsvarende på små miljø som en trussel mot kvalitet. HiF har et studiested som ligger under den kritiske størrelsen som utvalget definerer. HiF vil vise til de innledende betraktninger om det ansvar som påligger våre institusjoner i forhold til rekruttering av kompetent arbeidskraft til samfunnslivet. I Finnmark har vi solid erfaring for at fravær av utdanningsmuligheter regionalt gir rekrutteringsproblemer til tilsvarende yrker. Innenfor både en del sentrale velferdsområder

som skole-, helse- og sosialsektor, og grunnleggende næringslivsorienterte studier som øk.adm. og it-utdanninger vil det være viktig å opprettholde en stor geografisk spredning av studietilbud, og vi har derfor lite forståelse for forslaget om å sette tallmessige grenser for størrelsen på studiesteder.

For å sikre slike hensyn ser vi derfor positivt på utvalgets forslag om en sterkere nasjonal styring av fordelingen av studieplasser. En slik styring må ha som grunnforutsetning at en må akseptere lavere søkertall pr studieplass og et høyere antall studieplasser pr befolkningstall i de mest utsatte regioner. Samme problemstilling gjelder for så vidt for små fag: viktige regionale (og nasjonale hensyn) kan tilsi at fag med marginalt rekrutteringsgrunnlag bør tilbys, men gjeldende finansieringssystem gjør at institusjonene har problemer med å forsvare at disse fagene innenfor sin studieportefølje. Dette bør kunne avklares innenfor rammene av et avtalesystem nevnt under kap 10.

Kap 13

HiF har ingen kommentarer til dette kapitlet.

Kap 14

Utvalget uttrykker bekymring over kvaliteten i de korte profesjonsutdanningene, og knytter dette til små miljø, og i noen tilfeller for stor avstand mellom praksisfelt og utdanningsinstitusjon. HiF er enig i at kvaliteten i disse utdanningene må ha et sterkt fokus, særlig fordi akademisk drift og økonomisk press kan gå ut over særpreget disse utdanningene har, med sin blanding av "hands on"-kunnskap og akademisk kunnskap. En styrking av forholdet mellom institusjon og praksisfelt vil være viktig, og her vil HiF vise til at det faktisk kan finnes smådrifts- og desentraliseringsfordeler ved at det etableres tvillingstrukturer til et desentralisert praksisfelt. HiF vil også problematisere at størrelse entydig henger sammen med kvalitet: disse utdanningene krever ofte tett oppfølging mellom lærer og student, og dette kan meget vel lettere oppnås i mindre fagmiljø.

Kap 15

HiF vil støtte forslaget om å opprette sentre for fremragende undervisning for å styrke oppmerksomhet om og statusen til god undervisning. Det er viktig at det i slike sammenhenger blir utviklet systemer for formidling av "best practice" til andre fagmiljø/institusjoner.

Kap 16

For HiF er det viktig at svært mange av institusjonene i sin tid ble etablert med begrunnelse i regionale kompetansebehov og regional utvikling. I dagens regionalpolitiske tenking forutsetter en at regionene skal utvikle seg med utgangspunkt i egne ressurser, og særlig på grunnlag av kunnskapsressurser. Dermed blir tilstedeværelsen av kunnskapsinstitusjoner i de ulike regioner kanskje enda viktigere enn tidligere. Etter HiFs mening vil verken teknologi eller økt mobilitet endre dette. Som nevnt under kap 3-5 føler HiF en sterk forventning fra egen region på dette feltet.

HiF mener at utvalget har en god drøfting av disse problemstillingene, og er enig i de forslag som fremmes for å synliggjøre denne oppgaven i institusjonene. HiF mener imidlertid at dette hensynet i all hovedsak er usynliggjort i forslaget til institusjonsstruktur og viser til våre synspunkter under dette kapitlet.

Kap 17

HiF vil støtte mange av de vurderinger som er gjort omkring internasjonalisering. Særlig gjelder dette framheving av mer helhetlige partnerskap hvor forskningssamarbeid, utdanningssamarbeid og studentutveksling sees i sammenheng. HiF mener at det er viktig å ha et nasjonalt senter som SIU som kan representere tung kompetanse innenfor ulike internasjonale program, men vil også påpeke at fordeling av nasjonale oppgaver til institusjonene vil kunne gi disse både inspirasjon og kompetanse til å intensivere sitt internasjonaliseringsarbeid. En sentralisert kompetanse vil ikke fungere godt uten en komplementær lokal kompetanse.

Kap 18

Utvalget fremmer en rekke forslag for å styrke etniske minoritetsgruppers rekruttering til høyere utdanning. HiF er enig i de vurderingene som gjøres, men vil påpeke at situasjonen vil variere ganske mye fra institusjon til institusjon mht hvilke grupper som er aktuell og hvilke barrierer som er viktigst å gripe tak i. HiF vil derfor være noe reservert til at foreslåtte tiltak gjøres obligatorisk for alle institusjoner.

Kap 19-21

HiF støtter de forslagene som kommer fra utvalget på disse punktene.

Kap 22

HiF støtter den vurdering som er gjort av merkostnadene til de ulike tiltakene. HiF vil også understreke at et generelt lønnspress som følge av et stramt arbeidsmarked og den betydelige kompetansehevinga som har skjedd både i fagstillinger og administrative funksjoner, gjør at det vil være krevende å ha et tilstrekkelig ressursgrunnlag til å igangsette store omstillingsprosesser/reformer, samtidig som ordinær virksomhet skal drives.